

**АНАТОЛІЙ НИКИФОРОВИЧ
ШКУРКО**

Чернігівський державний інститут
економіки і управління

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

**ШКУРКО
Анатолій
Никифорович**

**Каталог виставки
картин**

Чернігів, 2012

УДК 016
ББК 91.9:65
Ш 66

Рекомендовано до друку методичною радою Наукової бібліотеки Чернігівського державного інституту економіки і управління. Протокол № 5 від 17.05.2012 р.

Рецензент: Белінська В.М., директор наукової бібліотеки Чернігівського державного інституту економіки і управління

Шкурко Анатолій Никифорович:

Каталог виставки картин / [уклад.: Т.А. Сіденко, О.Д. Кудрявцева]. - Чернігів: Наукова бібліотека ЧДІЕУ, 2012. – 25 с.

Каталог має на меті ознайомити зацікавлених читачів з біографією та творчою діяльністю Шкурка Анатолія Никифоровича, як майстра живопису. Каталог виставки картин складений відділом інформаційно-бібліографічної роботи Наукової бібліотеки ЧДІЕУ.

Видання розраховано на науковців, викладачів, студентів, працівників бібліотек та архівів.

У каталозі дотримано хронологічний характер розміщення картин у прямій послідовності.

Добір матеріалу завершено 16.05.2012 р. Опис здійснено згідно з Держстандартом ДСТУ 7.1-2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».

Біографія

Ось уже 60 років шанувальники образотворчого мистецтва мають можливість зустрітися з творами народного художника України, члена Національної спілки художників України, Лауреата обласної премії ім. М. Коцюбинського Анатолія Никифоровича Шкурка. Це один з найстаріших і найдосвідченіших майстрів живопису на Чернігівщині, який належить до генерації художників, які прийшли в мистецтво через суворі роки Великої Вітчизняної війни.

Народився Анатолій Никифорович Шкурко 29 жовтня 1924 року в селі Смолин на Чернігівщині. У 1929 році в часи колективізації родина Шкурка змушена була переїхати до Чернігова й оселилась біля Десни, під Валом. Ще з дитинства мав хист та схильність до художньої творчості та мріяв стати художником, аби показувати красу і величність рідної природи і людини. Мама, Марфа Іванівна Попружна, всім серцем підтримувала бажання сина бути художником, тому одразу після закінчення школи Анатолій вступає до Харківського художнього училища. Але завершити навчання завадила війна. Анатолій Шкурко добровольцем пішов на фронт, розпочавши свій солдатський шлях із древнього Любеча, і дійшов бійцем 111-го стрілецького полку 1-го Білоруського фронту до Берліна. Учасник Великої Вітчизняної війни, він як один з небагатьох чернігівців, залишив свій автограф на стінах рейхстагу.

У 1946 році вступає на факультет живопису Ленінградського інституту живопису, скульптури та архітектури ім. І.Ю. Рєпіна. На формування професійної майстерності мали вплив педагоги з фаху - видатні художники: В. Мешков, Р. Френц, Д. Ольховський, І. Сорокін, які навчили його майстерності реалістичного живопису. Після закінчення навчання, з 1951 по 1953 рік працює викладачем у художньому училищі м. Ростова, потім повертається до рідного краю, щоб черпати енергію та отримувати підтримку від рідних та близьких.

Ще під час навчання в інституті А. Шкурко як художник заявив про себе портретами, написаними на високому художньому рівні, що було для нього знаковим. Адже за плечима були роки війни, які сформували відповідний життєвий досвід, що допомагав знайти критерій оцінки людської особистості, сприяв осягненню характеру сучасника. З портретів студентських років особливо цікавими є «Етюд портрета В.М. Зенченка» (1949 р.) та «Муляр» (1950 р.).

У мирні післявоєнні роки діапазон художніх інтересів А.Н. Шкурка розширюється. Він випробує свої сили в усіх жанрах

живопису, звертається до широкого кола тем і образів: історія України, мирна праця людини-трудівника, тихе життя речей, що повсякденно оточують її, різні куточки природи рідного краю.

Важливою віхою у творчій біографії художника стали 60-ті роки – період підведення перших підсумків, утвердження творчого авторитету. В цей час Анатолій Шкурко остаточно утвердився в своєму бажанні виявити власну пластичну форму для своїх майбутніх картин після відвідин Седнева. Протягом 60-х років був створений не один десяток етюдів та пейзажних полотен седнівського циклу. Серед них «Т.Г. в Седневі у 1847 році» (1964 р.). З 1960 року він член Спілки художників УРСР.

За свою багаторічну творчу діяльність Анатолій Шкурко неодноразово приймав участь у всеукраїнських та закордонних виставках. Кожна його виставка полотен становиться відкриттям для знавців мистецтва. Його роботи займають чільне місце в багатьох музеях і галереях України. Багато його полотен знаходяться в приватних колекціях України, Німеччини, Канади, Білорусі, США, Росії, Бельгії та Голландії.

Особливістю творчості художника є відчутна присутність людини в його пейзажах, що надає їм своєрідної жанровості. Саме у пейзажі обдарування колориста розкривається найповніше, тому для Анатолія Никифоровича цей жанр завжди є школою майстерності і постійним джерелом свіжих вражень, нових тем та образів: «Літо» (1962 р.), «Весняні поля» (1981 р.), «Похмурий день» (1978 р.).

Міські пейзажі митця виражають його особисту причетність до всього зображуваного, що і визначає характер його палітри та головні риси стилістики. У творах живописця і тихе замилування, і бурхливе захоплення, і гучний сонячний гімн: «Древній град – Чернігів» (1970 р.), «Чернігів» (1964 р.), «Нові околиці Чернігова» (1972 р.), «Чернігів будується» (1974 р.). Майстер зумів втілити любов до рідного міста, і водночас правду про повсякденне його життя.

Багато цікавих робіт написано в стилі соцреалізму. Шанувальники мистецтва мають змогу побачити твори станкового живопису, які відтворюють епоху будівництва соціалізму: «Бригада комуністичної праці» (1964 р.), «Хлібороби» (1969р.); портрети людей праці: «Портрет бригадира слюсарів Чернігівського ДРБУ М. Н. Костильова» (1982 р.) та ін.

Декілька художніх робіт написано на Шевченківську тему - одну із головних для українського мистецтва. До 150-річчя від дня народження поета і художника А. Шкурко створив живописне полотно «Т.Г. Шевченко у Седневі» (1964 р.). У творі митця Кобзар

постає великим життєлюбом, сердечною і щирою людиною, глибоко вразливою поетичною натурою.

У жовтні 2009 року в Чернігівському художньому музеї відбулась персональна виставка робіт майстра з нагоди його 85-річчя. В експозиції були представлені живописні полотна митця, датовані 1949-1989 рр., що зберігаються у фондах музею. За багаторічну плідну роботу наказом Президента України В. Ющенко знаного митця, людину-легенду, основного із засновників чернігівської школи живопису, Анатолія Шкурка було нагороджено почесним званням «Народний художник України».

Анатолій Никифорович Шкурко пройшов нелегкий життєвий шлях, де були радощі, і труднощі, але, незважаючи на перешкоди, художник впевнено йшов до своєї мети завдяки своєму оптимізму, наполегливій праці.

Сьогодні, незважаючи на свій поважний вік, Анатолій Шкурко продовжує активно працювати та по праву займає чільне місце серед відомих майстрів образотворчого мистецтва. Його мистецтво сповнене любові і краси до рідного краю, його людей, надихає і виховує особистість, тому викликає бажання знову і знову спілкуватись із художником.

В рамках культурно-виховних заходів напередодні Дня Великої Перемоги, 7 травня 2012 року відомого на Чернігівщині художника було запрошено на творчу зустріч студентів і колективу Чернігівського державного інституту економіки і управління. Цікавою і хвилюючою була розповідь ветерана Великої Вітчизняної війни Анатолія Никифоровича Шкурка про окупацію, перший бій та довгий бойовий шлях аж до самого Берліну. В перерві між боями малював портрети однополчан, які вони надсилали польовою солдатською поштою своїм матерям, дружинам, коханим, які з нетерпінням чекали вісточки з фронту. Як художник, він яскраво змалював присутнім страшну картину війни, глибоко передав свої почуття від пережитого.

Цінність життя, щастя від сприйняття того, що оточує людину – таким змістом була наповнена ця зустріч. Митець представив на виставку 19 творів із своєї колекції, ознайомив з історією створення своїх картин. Виставка працювала з 7 травня по 14 червня 2012 року і залишила після себе незабутнє враження.

Фото зустрічі з художником у ЧДІЕУ

Статті про А. Н. Шкурка в газетах, у виданнях

1. Українські радянські художники: довідник. - К.: Мистецтво, 1972. - С. 527.
2. Словник художників України. - К.: УРЕ, 1973. - С. 257.
3. В. Гоголю присвячено / М.М. Чумак // Деснянська правда. - 1984. - 11 квітня.
4. Звітує художник / С. Ключник // Деснянська правда. - 1984. - 7 грудня.
5. Из фронтовых блокнотов / А. Олейник // Комсомольское знамя. - 1985. - 20 марта.
6. А. Н. Шкурко. Живопис. Графіка: каталог виставки творів / Автор вступної статті та упоряд. Р.З. Кункіна. - К., 1987. - 39 с.
7. Митці України: енциклопедичний довідник. - К.: УЕ, 1992. - С. 653.
8. Вічний перегук поколінь / І. Григоренко // Деснянська правда. - 1994. - 10 вересня.
9. Відомі діячі культури, науки, політики Придесення: довідник / Д. Калібаба. - Чернігів, 1995. - С. 138.
10. Історичний календар Чернігівщини / Упоряд.-ред. О. Деко. - К.: Чернігівське земляцтво, 1997. - С. 612.
11. Мистецтво України: біографічний довідник. - К.: УЕ, 1997. - С. 655.
12. Відомі діячі культури, науки, політики Чернігівщини / Д. Калібаба. - Чернігів, 1998. - С. 244.
13. Календар Чернігівщини - на межі тисячоліть, 1999-2000 / Автор, упоряд., ред. О. Деко. - К.: Чернігівське земляцтво, 1998. - С. 610.
14. Анатолій Шкурко. Каталог виставки / Автор, упоряд. В.М. Величко. - НБУ Чернігів, 2004. - 16 с.

15. «Мрія здійснилась». Короткий огляд творчості художника Анатолія Шкурка / Віктор Величко // Літературний Чернігів. - 2002. - № 2 (19). - С. 136-140.

16. Богородична ікона / Віктор Величко // Літературний Чернігів. - 2004 - № 4 (28). - С.188-189.

Каталог виставки картин

1. Автопортрет. 1985 р., полотно, олія, 91×80,5.

2. Корова. Академічна постановка. 1949 р., полотно, олія, 69×89.

3. **Літо на Качанівському хуторі (с. Надинівка).** 1957 р., картон, олія, 54×100.

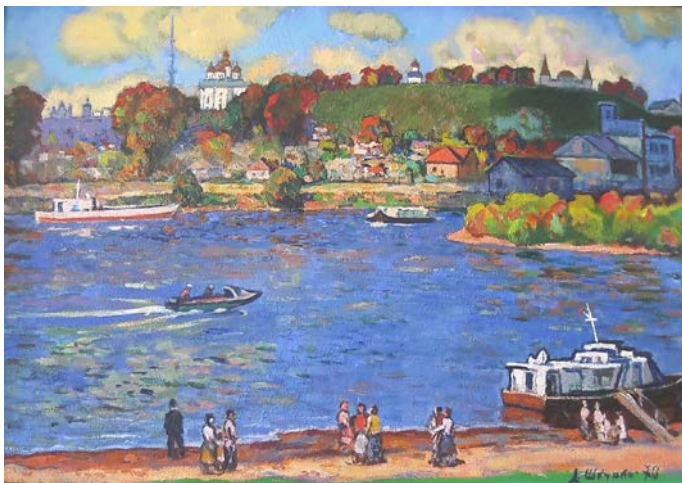
4. **Заслужений художник України А. Мордовець.** 1958 р., картон, олія, 69×49,5.

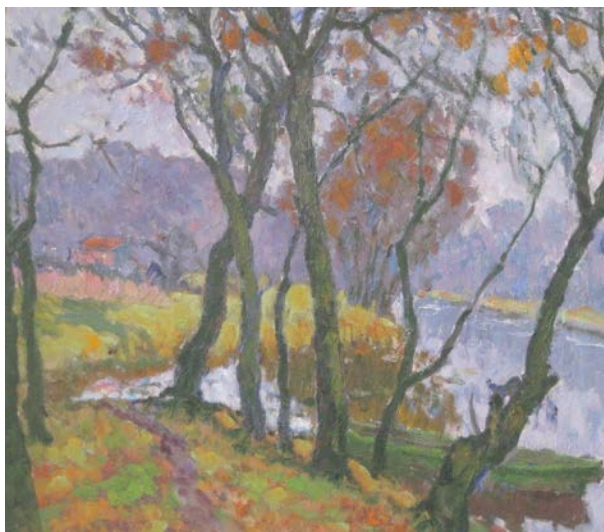
5. **Жито наливається.** 1962 р., картон, олія, 70×100.

6. **Туман.** 1965 р., картон, олія, 60,5×80.

7. Древній град - Чернігів. 1970 р., полотно, олія, 65×93.

8. Похмурий день. 1978 р., картон, олія, 49×54.

9. **Весна в Седневі.** 1978 р., картон, олія, 70×100.

10. **Вікно з трояндами.** 1990 р., картон, олія, 79,5×100.

11. **Вечір.** 1993 р., картон, олія, 70×100.

12. **Квіти і фрукти.** 1994 р., оргаліт, олія, 78,5×90,5.

13. Осінь на р. Снов (с. Макишин). 1996 р., полотно, олія, 70×85.

14. Провесінь. 2004 р., полотно, олія, 70×100.

15. Літо у міському парку. 2007 р., картон, олія, 70×100.

16. Портрет диригента М. Сукача (етюд). 2009 р., картон, олія, 70×100.

17. Портрет А. Л. Курданова. 2010 р., картон, олія, 71×75.

18. Портрет В. Н. Величка. 2010 р., оргаліт, олія, 43×61.

19. **Березневе сонце.** 2010 р., картон, олія, 101×104.

Алфавітний покажчик назв картин

А

Автопортрет 1

Б

Березневе сонце 19

В

Весна в Седневі 9

Вечір 11

Вікно з трояндами 10

Д

Древній град – Чернігів 7

Ж

Жито наливається 5

З

Заслужений художник України А. Мордовець 4

К

Квіти і фрукти 12

Корова. Академічна постанова 2

Л

Літо на Качанівському хуторі (с. Надинівка) 3

Літо у міському парку 15

О

Осінь на р. Снов (с. Макишин) 13

П

Портрет А.Л. Курданова 17

Портрет В.Н. Величка 18

Портрет диригента М. Сукача (этюд) 16

Похмурий день 8

Провесінь 14

Т

Туман 6

ЗМІСТ

Біографія	6
Статті про А.Н. Шкурка в газетах, у виданнях.....	10
Каталог виставки картин	12
Алфавітний покажчик назв картин	22

ШКУРКО Анатолій Никифорович

Каталог виставки картин

Головний редактор	Белінська В. М.
Укладачі	Сіденко Т. А., Кудрявцева О. Д.
Технічний редактор	Баклажко О. П.
Художник обкладинки	Мартиненко О. В.
Фото	Величко В.Н.

Підписано до друку 17.05.2012
Ум. друк. арк. 1,332. Обл.-вид. арк. 0,30

Чернігівський державний інститут економіки і управління,
Наукова бібліотека
14003, м. Чернігів, вул. Стрілецька, 1
Тел.: (0462) 5-69-81
E-mail: library92@ukr.net